

КОИ СА РОМИТЕ? КАКВО ЗНАЕМ И НЕ ЗНАЕМ ЗА ТЯХ?

Първото нещо, което трябва да научим е, че думата *циганин* не е обидна дума. Ние наричаме “американец” човек, който идва от Америка, “французин” – човек, който идва от Франция, а “цигани” – потомците на този народ, който е тръгнал към Европа от река Цинга в Индия преди около 15 века. Според много от самите цигани те идват от Египет. В това са вярвали и по-голяма част от европейците, сред които циганите живеят. Затова и много от имената, с които наричат ромите са свързани с името “Египет”, “египтяни”: *егюпци* в Македония, *агюпти* в Родопите, *джипси (gypsy)* в Англия или *житанос/хитанос* във Франция и Испания... Това обаче не означава, че Родината на циганите наистина е Египет. Как са разбрали коя е родината на циганите? През втората половина на 18 век (1763 г.) унгарският студент Ищван Вали записва около 1000 думи от древноиндийския свещен език *санскрит*. По-късно той ги прочел на циганите от неговия край и те разпознали по-голяма част от тях. Въпреки безразличието на неговите съвременници, тези прилики навели Вали на мисълта, че циганският език – *романес* – произхожда от *санскрит* и за да го говорят, циганите най-вероятно са живеели в Индия преди векове, когато *санскрит* все още е бил говорим език. Това означавало, че циганите *произхождат от Индия*. А какво тогава ги свързва с Египет и името “египтяни”? Обясненията за това са няколко. Първо, една част от циганите, по пътя си от Индия към Западна Европа, наистина минават и за известно време се заселват в Египет и Северна Африка. Второ, при навлизането си в Европа през XIV – XV в., за да бъдат посрещнати по-добре от християнските крале и владетели, циганите представят себе си като християни, връщащи се от поклонение в Египет. По този начин те са приети гостоприемно и с почести на много места в Европа. Не по-малко логично, обаче, е и третото обяснение: част от европейските цигани не идват от Египет, а от местността Малък Египет във Византия, където те са се заселили. Затова и името *егюпти* е много разпространено в Македония. Какво означава названието “ром”? “Ром” е дума от езика *романес* и от древноиндийския език *санскрит*. Тя означава “мъж, човек”. Това не е никак странно –